

Perioodi 2014-2020 piirkondliku veekaitse toetuse (VESI) hindamismaatriksid

EESMÄRK

VESI toetuse eesmärk on põhjavee kvaliteedi säilitamine, vähendades põllumajanduslikult kasutatavatel maadel toitainete leostumist ning põhjavette uhtumist. Pinnakate on NTAI väga õhuke, aluspõhi sageli väga lõheline (karstiaala) ning põhjavesi on seetõttu kohati kaitsmata või nõrgalt kaitstud. Ühtlasi on tegemist põhjavee kujunemise alaga.

Toetatakse maa kohustuseperioodi jooksul rohumaana hoidmise tegevust.

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete ja toetuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) *Raskus* sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju nõude eesmärgile vähene.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju nõude eesmärgile oluline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju nõude eesmärgile väga oluline.

- b) *Ulatus* sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse % põllu- või põllumajandusmaast, toetusõiguslikust maast, objektide arvust jms, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.

- c) *Kestus* sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju kestvusest ja mõju lõpetamisest.

Koefitsiendid alla 0,3 - mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.

Koefitsiendid 0,3...0,5 - mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.

Koefitsiendid üle 0,5 - mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja kestuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikimisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Eestleitud olukorda arvesse võttes võib erandjuhtudel hinnata nõude rikkumist maatriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on ränga rikkumisega (pettus, tahtlik rikkumine), võib raskuse ja kestuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus - käesoleva aasta rikkumine korrutatakse sama või sarnase nõude rikkumiste arvuga. Kui rikkumine teist korda, siis $x \cdot 2$ jne.

Näide: Käesoleval aastal nõude rikkumine toetussummast 4%. Nõuet kontrolliti ka kaks aastat tagasi ja leiti rikkumine, mille puhul vähendamine toetussummast oli 7%. Sellisel juhul on tegemist korduvusega ja rikkumine leitakse järgmise tehte abil: $4\% \cdot 2 = 8\%$. Aluseks võetakse käesoleva aasta % seetõttu, et

taotleja on küll nõuet rikkunud, kuid väiksemas ulatuses kui varem, see tähendab, et ta on kasutusele võtnud parandusmeetmeid.

Alates 2015. aastast sama nõude rikkumisel, sõltumata, millise meetme raames nõuet rikuti, märgitakse korduvus vastavalt rikkumiste arvule.

MAK 2014+ toetuse saaja teavitab avalikkust, et asjakohane tegevus on viidud ellu või viiakse ellu EAFRD-st saadud toetuse abil. Avalikkuse teavitamiseks tähistab toetuse saaja asjakohase toetatava tegevuse „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” logo (edaspidi arengukava logo) ja Euroopa Liidu embleemiga (edaspidi embleem).

RASKUS	Koef. 0,1. Väga väike mõju nõude eesmärgile, avalikkuse teavitamine on toimunud ka toetuse saajate nimekirjade avaldamisena PRIA kodulehel.
ULATUS	100% -arengukava logo ja embleem puudub või 50% -arengukava logo olemas, aga embleem puudub või vastupidi, või ei vasta need kehtestatud nõuetele.
KESTUS	Koef. 0,1. Rikkumine on võimalik lõpetada väga lühikese ajaga ja vähete vahenditega.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 1% MAK 2014+ toetusliigi toetussummast, mille osas ei ole toetuse saamisest avalikkust nõuetekohaselt teavitatud.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef, nt $0,1 \times 50 \times 0,1 = 0,50\%$.

VESI rohumana hoidmise BAASNÕUDED:

1. Taotleja täidab kohustuseperioodi jooksul kogu majapidamise põllumajandusmaal ja põllumajanduslikus tegevuses maaeluministri 22. aprilli 2015. a määruse nr 40 „Piirkondlik mullakaitse toetus” §-s 7 sätestatud nõudeid (püsirohumaat säilitamise nõuded).

RASKUS	Koef. 1,0. Suureneb mulla degradatsioon.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast.
KESTUS	Koef. 1,0. Rohumaa maakasutusega TPR/PR on üles haritud või ei ole täidetud püsirohumaat tagasirajamise kohustust.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 100% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotlejal on kokku 40 ha põllumajandusmaad. Püsirohumaat tagasirajamise kohustus oli kokku 1,5 ha, kuid taotleja märkis pindalatoetuste taotlusele ja maksetaotlusele TAR põldudeks kokku 0,50 ha. Lisaks on taotleja üles harinud 1,00 ha püsirohumaad. Kokku on rikkumisega pind 2,00 ha. Rikkumisega pinna protsent põllumajandusmaast on 5% ($2 \times 100 / 40$).

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x kestuse koef ($5 \times 1,0 \times 1,0 = 5\%$).

2. Taotleja kannab andmed majapidamise põllumajandusmaal tehtud tegevuste kohta veeseaduse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2. Andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.
ULATUS	Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis 100 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50 % põllu pinnast loetakse rikutud pinnaks. Liidetakse rikutud pindade ha kokku ja leitakse rikkumise % - kogu põllumajandusmaa pinnast ha kokku, kui palju moodustab rikkumisega põldude ha kokku. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100 %.
KESTUS	Koef. 0,2. Andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatavate väetiste/seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatus leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha; rikkumine ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatus % x raskuse koef x kestuse koef, nt $20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$.

VESI rohumaana hoidmise TOETATAVAD NÕUDED:

1. Maa tuleb hoida rohukamara all, mis peab olema rajatud hiljemalt esimese kohustuseaasta 15. juuniks.

RASKUS	Koef. 0,2. Kui kultuur pole rajatud 15.juuniks.Rohumaana hoidmine väldib NTA-I veekvaliteedi halvenemist.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslikel põldudel.
KESTUS	Koef. 0,2. Kui kultuur ei ole rajatud 15. juuniks, kuid on rajatud kontrolli hetkeks, siis rikkumine ei oma meetmele olulist püsivat mõju.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

2. Maa rohukamara kahjustamine maa ülekarjatamise tõttu on keelatud.

RASKUS	Koef. 0,3. Suureneb toitainete leostumine ja oht põhjaveele.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslikel põldudel.
KESTUS	Koef. 0,3. Ülekarjatamise korral taimik on reeglina võimeline taastuma.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 9% toetussummast.

3. Taotleja võib rohukamarat uuendada üksnes otsekülvi ja pealekülvi teel.

RASKUS	Koef. 1,0. Väheneb toitainete leostumist. Kõige suurem oht toitainete leostumiseks ja põhjavette sattumiseks on taimestikuta kaitsmata põhjaveega aladel ja allikate ning karstlehtritega aladel.
ULATUS	Rikkumist arvestatakse VESI rohumaana hoidmise toetust taotletud ja toetusõiguslike põldude pinnast.
KESTUS	Koef. 0,8. Taimik uueneb, kuid künni või mingi muu mullaharimise ja taimiku uuendamise vahel on oht toitainete leostumiseks.

Maksimaalne vähendus esmasel rikkumisel on 80% toetussummast.